

Een bezoek aan Beek en Royen in 1788

Mr Jan Carel van der Muelen, Heer van Maarssenbroek, was een utrechtse regent, die in Driebergen op de buitenplaats "Dennenburg" woonde. Hij is in Utrecht geboren in 1740, daar lid van de vroedschap geworden, huwde er in 1782 de nijmeegse Hillegonda Susanna de Maleprade en overleed op zijn huis "Dennenburg" in 1811 1).

Van der Muelen was een consciëntieus man en heeft van 1786-1788 een dagboek bijgehouden 2), waarin hij niet alleen de bij het beheer van zijn landgoed belangrijke zaken optekende, maar ook aandacht schonk aan wat kleinere gebeurtenissen in het dagelijkse leven.

In Zeist op Huize "Beek en Royen" woonde een utrechtse collega van hem, de bejaarde oud-burgemeester en lid van de vroedschap van Utrecht Hendrik Verbeek (1708-1788). Verbeek heeft al meermalen onze aandacht gehad 3). Op zijn oude dag had hij het op het utrechtse plateland niet zo gemakkelijk, vooral in de periode toen het legertje van de naar Amersfoort uitgeweken Staten Utrecht belaagde en te Zeist zijn hoofdkwartier had. Bovendien was de ouderwetse stijve regent bij de zeister bevolking allerminst populair. In 1787 had hij last van dat statenlegertje en kwamen de pruisische troepen langs ter restauratie van het stadhouderlijk gezag en in 1788 was nog lang niet alles pluis en bleek ook de zeister bevolking ten opzichte van zijn buitenplaats vernielzuchtig 4). Toen al deze ellende hem overkwam was Verbeek al 80 jaar, hij zou in hetzelfde jaar (1788) overlijden. Zijn vrouw was al lang te voren op 39-jarige leeftijd gestorven. "Beek en Royen" werd geerfd door zijn oudste dochter Anna Catherina (1732-1792), gehuwd met de utrechtse regent Jacob Evert van Muyden (geb. 1732).

Het bovenstaande moge tot achtergrond dienen bij het dagverhaal van Van der Muelen, die op 3 augustus 1788 naar Zeist reed. We geven het hier letterlijk weer:

"Visite bij den Heer Verbeek te Zeijst.

Wij zijn heden bij den Oud Burgem. Verbeek geweest

om eene visite te doen, daar wij in 't voorleden jaar eene van hem met deszelfs jongste kleindogter Jonkvr van Muyden gehad hadden, en wel wederom geweest waren dog hem niet op deszelfs plaats gevonden hadden. Aldaar hebben wij gevonden Mevrouw van Muyden met deszelfs oudste dogter en jongsten zoon, zijnde de oude Heer van Muyden, bij continuatie sterk met de oogen zukkellende, niet te voorschijn gekomen. Wij hebben op de plaats gewandeld en gezien dat op dezelve veele molesten en onaangenaamheden hem aldaar aangedaan waren.

Toen de militie te Zeijst was, is de bosschen zekerlijk veel nadeel gedaan: dog nu, zoals gezegd word, word nog veel kwaad door volk van Zeijst gedaan. Eene houtse piramide met een bol daarop is daardoor geheel geruïneerd. In een houten huisje bij een kom is ingebroken geworden en de houtse vloer en vensters etc. daaruit gehaald. Hij zegt dat het volk boos is wegens dat bij zijn tuin in plaats van een schutting een steene muur heeft doen maken, waardoor eenige huizen in 't dorp de lozing van hun vuile water na deszelfs tuin missen. Hoe 't zij er is veel oneenigheid en misnoegen tegen den H.^r Verbeek en zommige willen zulks uit zijn voorgaand gedrag afleiden. Hij heeft een gedrukt appointment op een reg.^t (request?) aan H.^{rn} Gedeputeerden gepresenteerd tegen 't doen van schaden laten aanplakken."

Ook toen dus al vernielzucht in de omgeving van de tweede Dorpsstraat.

J. Meerdink

Noten

1. Nederlands Patriciaat, 41e jg., 1955, blz. 268
2. Dagregister aangehouden door J.C. van der Muelen 1786-1788 (3 delen); Rijksarchief Utrecht, Archief Familie van der Muelen (inv. 109) No 158
3. Zie: Een "boer" uit Zeist als briefschrijver in de Patriottentijd. Bulletin Van de Poll-Stichting 1979 blz. 25; en: Beek en Royen, Bulletin Van de Poll-Stichting 1980 blz. 73; 1981 blz. 3
4. Bulletin Van de Poll-Stichting 1980, blz. 90.